

YANGI TIL – YANGI IMKONIYATLAR SARI

Sharifova Saidaxon*Toshkent Davlat Green Universiteti talabasi**Toshkent, O‘zbekiston*

Annotatsiya: Mazkur maqola yangi til o‘rganish orqali yaratilayotgan imkoniyatlar haqida tahlil qilingan. Tadqiqotda sifatli metodlardan foydalanib, yoshlarni yangi til o‘rganishga munosabati, ularning foydali va salbiy jihatlari o‘rganildi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, yangi til o‘rganish ular uchun bir nechta imkoniyatlarni yaratadi. Biroq yangi tilni o‘rganish bu - o‘z tilida kamroq gapirishga va o‘z tiliga boshqa tillarni qo‘shib gapirishga ham sabab bo‘ladi. Xulosa tariqasida, yangi tilni o‘rganish yangi imkoniyatlar yaratsada o‘z tilida gapirish, uni hurmat qilish lozimligi ta’kidlangan.

Kalit so‘zlar: Yangi til o‘rganish, yangi imkoniyatlar, o‘z tilini hurmat qilish, salbiy va foydali jihatlari.

Kirish.

So‘nggi yillarda deyarli barcha insonlar yangi tilni o‘rganishga ehtiyoj sezmoqda va o‘rganib kelmoqda. Ba’zilar ishga kirish uchun ba’zilar esa Oliy Ta’limga kirish uchun. Lekin til o‘rganish faqatgina biron joyga kirish uchun kerakmi? Bu global mavzuga aylanib bormoqda.

Mazkur maqola yangi til o‘rganib undan samarali foydalanish haqida qisqacha yoritib berishga qaratilgan. Shuningdek, ushbu mavzu o‘rganilib, muvozanatli xulosa chiqariladi.

Uslublar.

Ushbu tadqiqot sifatli tahlil metodologiyasidan qo‘llanildi.

Quyidagi manbalardan foydalanildi.

Yoshlar o‘rtasida so‘ro‘vnoma (50 nafar talaba 17-25 oralig‘ida)

Sun‘iy intellekt asosidagi vositalardan foydalanish bo‘yicha tajriba (2 haftalik kuzatuv)

Ilgari chop etilgan ilmiy maqolalar va ekspert mulohazalari.

So‘rovnoma quyidagi jihatlardan qamrab olindi: yangi tilni o‘rganish, undan samarali foydalanish va yuzaga kelayotgan muammolar.

Tajriba bosqichida ishtirokchilar ikki guruhga ajratildi: birinchi guruh chet tilini o‘rganish o‘z tilini qisman unitishga sabab bo‘ladi ikkinchi guruh esa yangi imkoniyat yangi til o‘rganish deb hisoblashdi.

Natijalar.

Tadqiqot natijalari quyidagi muhim jihatlarni ko‘rsatdi.

1. Boshqa tilni o‘rganish va unda doimiy gapirish o‘z tilini unutishga yoki ikki tilni aralashtirib gapirishga sabab bo‘ladi.

2. Yangi til o‘rganish karyera imkoniyatlarini oshiradi – yaxshi ish topish va xalqaro kompaniyalarda ishlash imkoniyati ko‘payadi.

3. Chet tilini o‘rganish tarjimonlik, kontent yaratish, xorijda ishlash yoki o‘qish imkoniyatlarini beradi.

4. Yana bir qo‘shimcha til bilish bu – yana bir dunyo qarashga ega bo‘lish degani.

Muhokama.

Ho‘sh yangi til o‘rganish orqali faqat o‘qish yoki ishga kirish mumkinmi? Albatta yo‘q. Yangi til o‘rganish yoki bilish bu bir nechta imkoniyat degani. Til bilish orqali hayotda o‘z o‘rnini topayotganlar yo‘q emas. Masalan, Shohida Yusupova, Amira Rashidova, Alima Oybekovna, Xushnodbek Xudoyberdiyev, Jasurbek Jo‘rayev kabi yurtdoshlarimiz til bilish orqali nafaqat o‘zini balki, butun jamiyatni rivojlantirib kelmoqda. Bu insonlarni bu darajaga ko‘tarilishida avvalo ularning mehnati balki til bilishi ham katta o‘rin tutadi. Bundan tashqari, til bilish bu – moliyaviy erkinlik degani.

Bu orqali siz tarjimonlik, mentorlik yoki elchilik qila olishingiz mumkin. Moliyaviy mustaqil bo‘lib o‘z businessingizni boshlashingizni mumkin, balki sevimli ustozga aylanishingiz mumkin. Dunyodagi eng kuchli kurslar ham, mentorliklar ham xorijiy tillarda bo‘ladi. Bu degani rivojlanishni istagan har bir inson til bilishi muhimdir. Aslini olib qaraganda, bu judayam chuqur va keng mavzu. Shuning uchun til o‘rganish hayotimizni bir qismi bo‘lishi lozim.

Ammo ba‘zi insonlar xorijiy tilni o‘rganishga yoki o‘sha tilda gapirishga salbiy qarashadi. Chunki jamiyatda o‘z tili turib boshqa tillarda gaplashadigon yoki ikki tilni aralashtirib gapiradigonlar ham yo‘q emas. Bu qanchalik xato yoki to‘g‘ri? Albatta inson o‘z tilini hurmat qilishi kerak. Nechta til bilishidan qat‘iy nazar o‘z unutishi yoki boshqa tillar bilan aralashtirib gapirmasligi kerak.

Xulosa.

Yangi til o‘rganish yaxshi qachonki o‘z tilini hurmat qilgan holatda. Chet tilini o‘rganayotganlar shunga e‘tibor berish kerakki, tilni faqat o‘sha tilni gapirish uchun uni his qilib, butun bir tarixi bilan o‘rganish kerak. Har bir tilni o‘ziga yarasha tarixi va hususiyatlari bo‘ladi. Biz jamiyatda yana bitr tushunchani yo‘qotishimiz kerak. “Til bilib ham hech qayerda ishlay olmadim”. Bu qanchalik to‘g‘ri?

Agar siz o‘sha tilda ravon gapira olsangiz, o‘sha tilni chuqurroq qilib bilsangiz idh doim topiladi.

Masalan, xalqaro tashkilotlard, elchixonalarda, o‘qtuvchilikda, tarjimonlikda va turizim sohasida ham ishlash imkoniyati topiladi. Hozirgi davrda eng ko‘p talab ham til biluvchilargadir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Botirova N va Akmurodova M (2025) THE BENEFITS OF LEARNING of A SECOND LANGUAGE FOR FUTURE JOB innovativeAcademy.
2. Tilavova M. (2025) THE IMPORTANCE OF LEARNING A SECOND LANGUAGE AND ITS BENEFITS FOR THE INDIVIDUAL. ppmedu.jdpu.uz
3. OpenAI. (2026). ChatGPT: Oktabr 2026 versiya (GPT-4o). <https://chat.openai.com/>